

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 45 D, mesečno 15 D, za inozemstvo 60 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 12. aprila 1923.

ŠTEV. 42.

Čenjenim naročnikom.

Vsled povišanja plač tiskarskemu osebju, kakor tudi vsled povišanja cen splošnega tiskarskega materiala smo primorani zvišati naročnino lista in to s 1. aprilom t. l. — Od tega dne stane list:

mesečno	Din 15.—
četrtletno	» 45.—
polletno	» 90.—
celoletno	» 180.—
za inozemstvo	» 210.—

UPRAVA »TRGOVSKEGA LISTA«.

Zgodovina

in gospodarsko ozadje francosko-belgijske poruhrske akcije.

Ko danes vse evropsko časopisje na prvih straneh uvodoma prinaša poročila o zasedbi Porurja, se mnogi iz golih simpatij do Nemcev postavljajo na njihovo stran a drugi zopet iz obratnih razlogov na stran Francije in Belgije, ne upoštevajo pa pri tem čistih gospodarskih in političnih razlogov, ki so edino merodajni za pravilno presojo položaja. Naša javnost še vedno premalo posega po trgovinskem in industrijskem časopisju, ki z veliko večjo objektivnostjo, strokovno obravnavo naš lastni, pa tudi splošni evropski gospodarski položaj, nego politične novine.

Za pravilno razumevanje francosko-nemškega spora je neobhodno potrebno, da si nakratko ogledamo gospodarske probleme, katerih rešitev je zahtevala svetovno vojno.

Precizna in solidna angleška industrija in trgovina je več stoletij obdržavala prvenstvo na vseh svet. tržiščih. Kmalu pa je dobila konkurenca v Združ. državah in pozneje na kontinentu še Nemčijo v kateri se je od srede prejšnjega stoletja industrija in trgovina nenavadno hitro razvijala. Najraznovrstnejši izdelki so si osvojili ves srednjeevropski, vzhodni in balkanski trg ter deloma tudi Orient. Nemška industrija je bila po kratki dobi razvoja tako jaka, da je bila zmožna, pridobiti si marsikatero tržišče z dumpingom (prodajo pod ceno), brez občutnih izgub.

Jasno je, da mogočni Angliji ta nenavadni gospodarski procvit Nemčije ni prijal in ko je slednja leto za letom pomnoževala svoje trgovsko brodovje in je v kemični industriji zavzela prvo mesto, je Anglija uvidela, da se zgolj z gospodarskim bojem ne bo mogla iznebiti svojega kurenta.

S še večjo nervoznostjo je seveda franc. industrija zasledovala mogočni povzdig svoje sosede, katere izdelki so jo vzpodrivali že iz domačih trgov. Tudi Belgija je v tem času modernizirala svoje obrate, da pomnoži produkcijo.

Velik pomen nemške produkcije v masah nam kaže dejstvo, da je Nemčija s svojo valuto, ki je bila poleg angleške skoro najvišja, svoje izdelke prodajala tudi preko carinskih meja z najuspešnejšo konkurenčno ceno.

Kakor pa ji je kratkodobni, nenavadno hitri industrijski razvoj pripomogel do bogastva in jo dvignil med prve velesile, tako pa je na drugi strani usodepolno vplival na duha Nemca. Vsled nenavadnih uspehov na polju tehnike in njene civilizacije je imela vsa vzgoja namen, vtisniti mlajši generaciji pečat pangerman-

stva, ki se je brž ko je ta generacija dorasla, razvil v nemški imperijalizem z geslom »Deutschland über alles«. Najintelegentnejši Nemec je bil prepričan v tem, da je Nemčija na najvišji stopnji kulture in civilizacije, da so vse dežele, kjer ne prebivajo Nemci, zaostale in da jih more edino nemška kultura dvigniti.

Nemčiji pa njena industrija in trgovina niste zadostovali za doseg tega cilja, doseči je hotela vse z golim mečem.

Po različnih političnih spletkah je inscenirala svetovno vojno. Takoj v začetku je bojišče prestavila na sovražna tla, kar je bilo zlasti važno za njeno zapadno mejo, kajti tu se nahaja njen glavni industrijski centrum, Porurje. Kakor hitro bi bil Ren prekoračen, bi bila Nemčija na tleh, tako pa je vendar kljubovala zaveznikom štiri leta.

Varala pa se je v svojih načrtih dvojno. Za »pohod« na Petrograd, Pariz in London je računala največ eno leto in za to dobo je bila njena industrija založena s surovinami, nadalje pa se je zanašala na pomoč svoje vojne tehnike. A dolični »pohod« se je ustavil že v Mazurskih jezerih in pred Parizom, vojna pa se je zavlekla na štiri leta. Nemški industriji odrezani od sveta in kolonij je zmanjkalo surovin, bila je gospodarsko premagana, nato je prišel še drugi udarec: angleški tanki in francosko zračno ladjenje je tehnično prekrosilo tipe svojega nasprotnika. Nemčija je podlegla.

Verzajski mir je imel nato urediti vprašanje vojne odškodnine, ki je bila cenjena za Nemčijo na 120 milijard zlatih mark. Ta svota daleko presega vse vojne odškodnine v pretekli dobi, izvira pa iz dejstva, da tudi enakega pustošenja, kakoršnega je izvajala Nemčija v Belgiji in severni Franciji, zgodovina ne pozna.

Ni bila lahka naloga zasigurati si to odškodnino, kajti Nemčija je venomer trdila, da ne bo mogla plačati. Tudi med Francijo in Anglijo so se pokazale difference. Francija je zahtevala, da ji Nemčija plača večino odškodnine v gotovini, ker je hotela sama vzpostaviti vse upoštevne kraje, dobro vedoč, da ji Nemčija ne bo nikdar zgradila dovolj solidno poleg tega pa je hotela zaposliti lastno industrijo in ji dati zaslužek. Računala je trdno, da bodo Nemčijo dajatve v gotovini spravile v bedo, katere posledica bo splošni zastoj njene industrije in trgovine, sama pa se bo med tem opomogla. Izključevala tudi ni kot naravne posledice nezadovoljstva in bedi norafranih nemirov v Nemčiji, ki bi jo razkosali in tako še bolj oslabili.

Drugo stališče je zavzela praktična Anglija, ki je zahtevala pretežno materialne dobave iz sledečih razlogov: sama ni utrpela na svojem teritoriju nikakih upustošenj, zato ni rabila denarja za vpostavo. Dobro je vedela, da nemška industrija ne bo oddajala za reparacije svojih prvovrstnih izdelkov. Ako se torej vso nemško industrijo zaposli s temi dobavami za več desetletij ter se ji da s tem le malo možnosti za svoboden razvoj, je jasno, da bo njena industrija vsled večletne drugovrstne produkcije zelo zaostala in ne bo mogla slediti zahtevam moderne tehnike, a angleška industrija bi jo med tem pustila daleč zadaj.

Zmagali pa so vendar po večini francoski načrti, ki pa jih je Nemčija znala spretno izkoristiti. Brž ko je še pred podpisom mirovne pogodbe

uvidela težko plačilno breme, je poskrbela, da je denar iz državne blagajne prišel v roke industriji. Slednja si je seveda s tem zelo opomogla. Kdor je po vojni potoval po Nemčiji, je imel priliko videti, kako so zrastle nove tovarne kakor gobe in imel je splošen utis, da to ni premagana Nemčija.

(Konec prihodnjic.)

Trgovci in trgovski register.

(Nadaljevanje.)

D. Tiha družba.

V smislu zakona nastane tiha družba, če se kdo udeležuje trgovskega obrta družega z imovinsko vlogo proti deležu na dobičku in izgubi.

Za veljavnost take pogodbe ni treba pismene oblike in sploh nobene formalnosti.

Imejtelj podjetja izvršuje trgovska opravila sam in tudi v besedilu tvrdke ne sme biti ničesar, kar bi kazalo na družbo. Važno je v tem razmerju, da postane imejtelj trgovskega obrta lastnik vloge tihega družabnika, kar je pa sicer le posledica tega, da na zunaj družba sploh ne obstoja in da torej ni nikakega družbinskega premoženja. Vendar pa zamore tihi družabnik prepustiti podjetju le uporabo svojega imovinskega dela in oslane sam njegov lastnik, kar je pač stvar posebne pogodbe, v katerem slučaju pa na zunaj le izgleda, kakor da je imejtelj podjetja lastnik vseh k podjetju spadajočih reči.

Tihi družabnik ni dolžan svojo vlogo zvišati ali pa jo nadomestiti, če se zmanjša vsled izgube. Opravičen pa je zahtevati prepis letne bilance in zaradi nje pravilnosti vpogledati knjige in listine. Konec vsakega pravnega leta zračuna se dobiček in izguba ter izplača tihemu družabniku pripadajoči delež na dobičku, vendar se pa dobiček uporablja za krije izgube, dokler je prvotna vloga zmanjšana vsled izgub.

V slučaju konkurza sme tihi družabnik, v kolikor njegova vloga presega nanj odpadajoči del izgube, prijaviti jo h konkurzu kot konkurzni upnik.

Tiha družba se razdruži s smrtjo imetelja trgovskega obrta, če pogodba ne določa drugače, nadalje s pravno nezmožnostjo imetelja ali z otvoritvijo konkurza nad njegovim premoženjem, z medsebojnim sporazumom, s pretekom dobe, za katero je bila družba sklenjena, če se molče ne nadaljuje in z odpovedjo, če je bila pogodba sklenjena na nedoločen čas. V zadnjem slučaju je odpovedati pogodbo, če ni drugače pogojeno, vsaj 6 mesecev pred potekom pravnega leta.

Razdružitve tihe družbe sme se pa tudi vsaki čas zahtevati, če so za to važni razlogi, o čemur ima za slučaj ugovora presoja sodišče.

Če pa umre tihi družabnik ali če postane on pravno nezmožen, to nima razdružitve tihe družbe za posledico.

Po razdružitvi ima opraviti imetelj obrta likvidacijo še tekočih opravil in izplačati terjatev tihega družabnika v gotovini.

E. Združitev k posameznim trgovskim opravilom za skupni račun.

Pojem take združitve je že dan v gornji označbi, kakor jo navaja

zakon sam. Praksa pa imenuje tako združitve navadno »priložnostno družbo«, trgovstvo pa uporablja tudi označbo kakor: konzorcij, sindikat itd. Tudi za tako združitve ni treba niti pismene oblike niti drugih formalnosti. Združiti se moreta dve ali več oseb k posameznim trgovskim opravilom. Združiti se morejo torej fakorekoč le mimogrede in ne za udeležbo pri kakem obrtnem obratu. Ta zgolj priložnostna združitve jo razlikuje ravno od drugih sorodnih družb. Nadaljnji znak pa je, da se dolične osebe združijo za posamezna trgovska opravila v smislu čl. 271., 272. in 273 trg. zak., ker drugače ne nastane priložnostna družba v smislu trgovskega zakona in vrh tega morajo biti ta opravila sklenjena za skupni račun. Kako so posamezniki pri tem udeleženi je brezpomembno. Če pa ni drugače dogovorjeno, imajo vsi udeleženci v enakem razmerju prispevati k skupnemu podjetju, vloge se obrestujejo ter se dobiček ali izguba razdeli po številu udeležencev.

Po izvršitvi skupnega opravila mora udeleženec, ki je isto vršil, ostalim udeležencem s predložitvijo tozadevnih listin dati račun in opraviti likvidacijo.

(Dalje sledi.)

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Za potrebo Mostora se kolje na jesen ovce in kože za pastirno (način suhega mesa) za domačo potrebo in krajevno tržišče in se jih zakolje tudi do 200 ali 300 komadov.

Hercegovski vosek je prvovrsten in se smatra da je za smirensko najboljši. G. Pero Sanič ga izvažata letno 10 do 20.000 kg; izvažali so ga pa tudi drugi.

Vina se pridelava v mostarskem Kotaru okrog 40.000 hl, medtem ko se v Stolaškem, Trebinjskem, Konjiškem in Ljubiškem okraju pridobi 100 — 120.000 hl. Zalibog se je leta 1922 konštatirala trna uš, ki se širi. Glavni vinski trgovci v Mostaru so D. & R. Jelačić, Risto Krulj, Sava Sanič, Velimir Oborina, Rista i Milan Radulović, R. i M. Kovačina, B. Grković. Ti kupujejo grozdje in vino z mostarskega brda in sicer po 1500 do 2.000 hl vsaki od zgoraj omenjenih. V Stocu se nahajajo vinski trgovci g. Murilič, Hamović, Pužic, Terzić v Konjici itd.

Mostarsko grozdje je izvrstno, toda treba je iz njega napraviti tudi izvrstno vino ter ga znati vketariti. V kondicioniranju vina so Mostarci pravi mojstri ter jih je 6 izmed njih absolviralo eno izmed najboljših vinnogradniških šol v Klosterneuburgu pri Dunaju.

Glavna prodaja mostarskega vina v Bosni se je vršila v Sarajevu in Banjaluki; kvalitetno vino pa se je prodajalo v Prago in Lvov kot mostarski original. Na Dunaju so rezali slabo avstrijsko vino z mostarskim.

Navadno se trga na kol (500 trt) povprečno 150 kg; grozdja boljše vrste pa 300 kg letno to je radi stare trte in slabega zemljišča v Hercegovini.

Za izdelavo belega vina se grozde izslika in izlači, tropine se nato zalijejo z vodo in pustijo prevreli ter se pridelek pije in prodaja kot tropinca, nato se izpreša tudi tropine in pomeče skupaj z onimi iz črnega vina. Črno vino se pushi s tropinami

vršila dne 23. aprila t. l. ob 11. uri dopoludne ponovna dražba 93 ton starega železa. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Z ozirom na dopis ravnateljstva pošte in brzojava opozarjamo svoje člane, ki so naročniki telefona sledeče: Dan za dnevom kličejo v Ljubljani stranke direktorja pošte in telegrafa, bodisi tačasnega šefa odseka za telegraf in telefon, bodisi in to največkrat g. direktorja dr. Debeljaka, češ, da je njih telefonska postaja pokvarjena. Seveda se na to obvesti vzdrževalni odsek v Ljubljani, naj odpošlje brzojavnega mojstra na lice mesta, da spravi nemudoma pokvarjeno postajo zopet v red. Ne glede na to, da uradništvo direktorja nima časa za take malenkosti, najmanj pa še z delom preobloženi gosp. šef direktorije, zgubljajo tudi stranke s tem čas. Ako bi klicale v takih slučajih namesto poštnice ali celo g. direktorja, takoj vzdrževalni odsek za brzojav in telefon, to je številko 160 in tu zahtevale od pomoč, bi se njih upravičenim pritožbam, zahlevam in prošnjam pač dosti prej ustreglo. Ako stranka v slučaju nefunkcioniranja njih postaje ne more drugače naznaniti pokvare, naj pokliče iz druge

telefonske naročniške postaje št. 160 in prosijo za od pomoč. Tudi ustmeno se lahko pritožijo itd. pri vzdrževalnem odseku v Ljubljani, ki je nastanjen v prvem nadstropju dvoriščnega poslopja glavne pošte. En brzojavni mojster ima vedno dežurno službo. Če pa se pokvari postaja n. pr. ponoči, morajo stranke to okolnost prijaviti tudi telefonski centrali sami. Sicer pa sprejema telefonska centrala vse takšne prijave ob slehernem času. Gremij trgovcev.

Konji kot vojna odškodnina naši državi. Reparacijska komisija v Parizu je dodelila od belgijskega in francoskega deleža vojne odškodnine 4800 konj naši državi, ker so se Francija in Angleska izjavile, da nimajo potrebe za to vrsto živine.

Naš vojni dolg. Po izjavi finančnega ministra dr. Stojadinovića znaša jugoslovanski vojni dolg (proliverdnost za vojni material) približno 1 milijardo frankov, 24 milijonov funtov šterlingov in 24 milijonov dolarjev.

Novi petrolejski vrec. Kakor poročajo češki listi, so našli blizu Borislave nov petrolejski vrec, ki ga spada polovica družbi »Dabrovi« in druga polovica družbi »Nafli«. Omenjeni vrec daje na uro 25 kubičnih metrov sirovega petroleja, kar pomeni za obe omenjeni delniški družbi mesečni dohodek 150—160 milijonov poljskih mark.

Trgovinski muzej v Solunu. V Solunu je bil nedavno otvorjen trgovski muzej, v katerem morejo naši pridobitniki brezplačno razstavljati svoje produkte, da bi se tako tamošnjemu tržišču nudila prilika za boljše spoznavanje jugoslovanskih izdelkov. Trgovcem in industrijalcem se priporoča, da pošljejo vzorce, ki jih žele razstaviti, na lasne stroške na naslov: Trgovačka i obrtnička komora kraljevine SHS v Solunu, Stoa Hadji Osman br. 5.

Podružnica Bleerove bančne skupine v Beogradu. Iz Beograda poročajo, da je ministrstvo trgovine in industrije odobrilo bančni skupini Bleer, da osnuje v Beogradu svojo podružnico.

Ekonomski položaj Italije. Statistični podatki, katere je objavil italijanski finančni minister kažejo, da se je posrečilo fašistovski vladi, če ravno na račun mnogo zelo potrebnih izdalkov, zmanjšati državni deficit za nadaljne dve in pol milijarde. Razlika med uvozom in izvozom, ki je znašala leta 1921 9 milijard, je znižana na 6 milijard 400 milijonov.

Konferenca v Benetkah. Te dni se je začela na trgovski zbornici v Benetkah mednarodna konferenca za skupni trgovski jezik. Prosostvovalo je nad 250 poslancev inozemskih držav. Po raznih debatah so trdili da je najbolje, da se v trgovskem svetu vzame kot skupni je-

zik esperanto, kar bi moglo zelo olajšati poslovanje iz med raznimi narodi.

Tržna poročila.

Zagrebski žitni trg (9. t. m.) Postavno baška, odnosno vojvodinska poslaja nolirajo: pšenica 450—453, koruza začasno suha 265—275, rž 400—405, ječmen za pivovarne 215—220, oves 290—295, pšenična moka »0« 675 do 700, »2« 650—675, »6« 625—650, za krmo 200—250, otrobi drobni 160 do 180, debeli 200—210. — Tendenca mirna.

Lesni trg. Postavno slavonska postaja v dinarijih so bile prošli leden nastopne povprečne cene: hrastovi hlodi I. 2000 do 2200, II. 1400 do 1600, za furnirje 2400 do 2700, fino hrastovo blago 2500 do 3500, hrastovina na zrcalni rez 3000 do 4000, bukovi hlodi I. 250 do 350, bukovi frizi 750 do 850, javorjevi hlodi I. 720 do 800, jesenovi hlodi I. 500 650, brestovi hlodi I. 450 do 550, mehko lesano blago 350 do 450, mehko žagano blago 550 do 650, drogi za brzojav, hrastovi 50 do 70, železniški pragi, hrastovi 43 do 51, bukovi 40 do 50, les za kurjavo, bukov I., vagon 2750 do 3200, II. 2200 do 2300, mešan 2400 do 2700, lesno oglje, vagon 10.000 do 11.000. Povpraševanje za bukovim blagom živahno, za hrastovim manjše.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno I^a čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. centrala v Ljubljani,

Miklošičeva cesta 15./II.

Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

Originalno zajamčeno pristno ERENYI DIANA francosko žganje

male steklenice, zaboji po 100 steklenic
srednje steklenice, zaboji po 50 steklenic
velike steklenice, zaboji po 25 steklenic

po originalnih tovarniških cenah, originalni tovarniški popust — je stalno na zalogi pri

FRANC GULDA — MARIBOR.

Pelin
Najbolše sredstvo
za sušenje belih rokavov

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špicerijsko blago

raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

TRGOVSKA ZADRUGA

'SLOGA' v CELJU

r. z. z. o. z.

UVOZ IN IZVOZ.

Prodaja vseh vrst
deželnih pridelkov,
kolonijalnega blaga
in mineralnega olja.

Brzojavi: „SLOGA“
Telefon šte. 86.

Industrijci Trgovci oglašajte v „Trgovskem listu“!

Nagradna tekma.

Katero p. ednostil daje noša
„BERSON“ gumi napetnikov in
„BERSON“ gumi potplatov?

Velika obijubljenost katero uživa, o naši gumi napetniki, kakor tudi gumipotplati dala nam je povod, da za najboljšo odgovore na goranje vprašanje raspisemo sledeče nagrade:

- 1. nagrada . . . . . 2000 Dinara
- 2. nagrada . . . . . 1000 Dinara
- 3. nagrada . . . . . 500 Dinara
- 30 nagrad . . . . . po 100 Dinara
- 50 nagrad . . . . . po 50 Dinara

Odgovori se z točno naznako imena in točne adrese pošiljatelja nastavljajo do 15. aprila t. l. na naslov:
BERSON Kaučuk d. d. Zagreb, Vilsenov trg št. 7.

Odgovore bode prosodil eden jury reklamnih strokovnjakov, a imena nagrajenih se bodo naznanila v dnevnikih.

BERSON Kaučuk d. d. Zagreb, Vilsenov trg 7.

Na veliko in malo!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), nadalje potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezanine, svilo, tehnične decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

TISKARNA MERKUR

Tiska časopise,
knjige, brošure,
cenike, pravila,
koledarje,
posetnice

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA DELNIŠKA DRUŽBA
Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica

Tiska trgovske in
uradne tiskovine,
pisemske kuverte
in druge
tiskovine